

בעין חינוכית מספר 38, כ"ד בשבט תשס"ח

האם הבנות גיבורות!?

הרב יונה גודמן, ראש תחום חינוך אמוני, מכללת אורות ישראל

כעת, לאחר שבי"ה שבו הבנות לגבולן ולביתן, ניתן לדון בנחת בפרשה. בכותרת דברינו שאלנו: 'האם הבנות גיבורות?' תשובתי החד משמעית היא: כן. בת צעירה שמוכנה לעמוד מול שוטרים ושופטים, לשבת במעצר שבועות ארוכים על עמדותיה בעד התורה והארץ, היא בהחלט גיבורה. אך אם כבר שואלים, אזי גם מאַלף אריות (להבדיל!!) הוא גיבור. אף נמרוד היה גיבור, אך לאו דווקא לדברים נכונים. למותר לציין שלא באתי חלילה להשוות בין הפועלות על חשבון נוחותן ולמען הארץ ובין מי שפועל נגד התורה והמוסר או למען כיסו. אך הדוגמה הקיצונית מבליטה את העובדה הפשוטה כי לא כל גילוי של גבורה הוא למען מטרה נכונה, אף אם כוונות האדם ראויות. אין מנוס אלא להבחין בין הגבורה ובין המעשה ולבחון את המעשה עצמו בצורה עניינית.

ננסה לעשות סדר ראשוני בעניין:

א. מעצרן של הבנות היה שערורייה מרושעת. אין 'מידתיות' או קשר בין עצמת 'העוון' (סירוב להזדהות) לעומת העונש: שבועות של מעצר. הנימוקים כי 'לא בית המשפט עצר אותן אלא רצונן' וכי הן יכלו להזדהות ולהשתחרר בכל רגע, אינם אלא פלפולי סרק שאינם מכסים על העיוות והעוול הקשים, על היעדר שיקול הדעת ועל הרצון להעניש אנשים בעוון דעתם.

ב. ברם אילו הבנות היו אומרות לשופט את שמן ומוסיפות לעיני כולם: 'איני משתפת פעולה כי אתה לא אובייקטיבי אלא בעל מטרה פוליטית', יכולתי להבין זאת. אך הן אמרו משהו אחר לגמרי. הן אמרו שהן אפילו לא מוכנות להזדהות, כי **עקרונית** הן לא מכירות או משתפות פעולה כלל עם **כל בית משפט ישראלי**. זאת כי מערכת המשפט אינה פועלת לפי דיני ישראל. משמעות דבריהן היא שמחר, אם יקבלו דוח ממס הכנסה הן צריכות להחזיר אותו (מבלי לשלם) כי שיקולי הגבייה של מס הכנסה; יקבל צו גיוס לצה"ל, הוא בוודאי צריך לסרב להתגייס (לא לסרב לפקודה פסולה, אלא לסרב לעצם הגיוס וללחימה בטרור) כי הצבא אינו פועל לפי חוקי תורה; וביום שחלילה יפרוץ גנב לביתן אל להן לפנות למשטרה כי הרי אין להן אמון במשטרה, ואין עניין שגנב יישפט בפני אותה מערכת משפט שאינה פועלת לפי דיני תורה. המסקנה הפשוטה היא כי אף אילו ידעו הבנות שהשופט עומד לומר להן שהן צודקות; אף אם היה אומר להן השופט כי השוטרים טועים והן צריכות לרוץ ולהקים יישוב חדש, הן היו מסרבות להקשיב לו או להכיר בו. זאת כי הוא היה שולח אותן להקים יישוב מתוך נימוק ביטחוני או ציוני ולא מתוך דיני התורה.

ג. במילים פשוטות, הקו שהן מייצגות הוא קו הגורס מתן גט מוחלט למדינת ישראל, עליה קבעו רבותינו כי היא 'ראשית צמיחת גאולתנו'. הרב הרצוג והרצי"ה זצ"ל, כמו רבים אחרים, היו מודעים לבעיות הקשות שיש (גם) במערכת המשפט. הם ביקרו אותן, תבעו לתקנם ובמקביל הכריעו חד משמעית שאנו הולכים עם המדינה. יש בפנינו אתגרים ואויבים רבים מדי כדי שנוכל בנקל להחליט להרסה. נכון, יש בה המון בעיות ועיוותים, לכן היא נחשבת רק 'ראשית', והקב"ה מטיל עלינו לפעול יחד למען חיזוקה המעשי והתורני, למען נזכה להפוך 'ראשית' לתכלית.

ד. עולמנו מורכב, וצריך לדעת להפריד בין דברים שונים: לצעוק נגד מי שעצר בנות צעירות, להעריך אותן על פועלן לשם שמים (גם ברצון להקים יישוב וגם בנכונותן לסבול מתוך אמונה שהסירוב להזדהות הוא רצון התורה), אך בו זמנית להתנגד לעמדתן המוטעית אשר החליטה כי הגיעה העת לפרק את המדינה היחידה שהקב"ה נתן לנו ורוצה שנתקנה.

ה. הבנות טוענות כי התורה קודמת לכול ושהיא מעל הכול. הן צודקות! אך רבותינו חינו אותנו שהתורה והקב"ה רוצים שנשתף פעולה עם עצם המדינה ומערכותיה, תוך תיקון ושכלול הצד הרוחני; למחות ללא היסוס נגד הרשע, אך לא לפרקה אלא להוסיף קומה של תורה. זה האופן בו הקב"ה בחר לגאול את עמו. אל לנו לירוק בפניו ולדרוש ששיבתנו לציין ותחילת גאולתנו תופיע דווקא לפי התסריט שאנו ציירנו בראש.

סוף דבר, כתבתי כאן הרבה כללים ועקרונות שהמסגרת הקצרה אינה מאפשרת לפרטם. כולם צריכים נימוק והוכחה, בדיוק כמו שהטענה שאסור למסור את שמך לשופט שאינו חובש כיפה צריכה נימוק והוכחה. ניתן בינתיים רק לסכם בכמה נקודות:

1. יש אנשים (רבים מאוד) שמעריכים את הבנות על אומץ לבן, אך חושבים שהן טועות בהבנת רצון התורה ונותנה.
2. התנהגותן היא קצה קרחון של השקפת עולם רוחנית שלמה. הגיע העת להניח את הקלפים על השולחן ולבררה, מבלי לנסות ולעורר הזדהות עם הקו הרוחני עצמו בעזרת מעשיו העקומים של שופט תורן. זו דמגוגיה לא ראויה. אם אתה חושב שהמפעל הציוני נכשל וכי טעו כל רבותינו שקבעו שהמדינה הזאת היא ראשית צמיחת גאולתנו וממנה תצמח ישועת האומה – אמור זאת גלויות. רצף פרסומים המטעים במכוון את הציבור, בהם כתוב כי מי שאוהב את ארץ ישראל נקרא לבוא להקמת מקום יישוב X, אינו מכובד.¹ כוונתי לאותם פרסומים המסתירים כי לדעתם מדינת ישראל וצבאה הם אסון; כוונתי למי ששוכח לכתוב כי יש החלטה של המארגנים לוודא שעל במת העצרת במאחז החדש לא יופיע בשום פנים 'דגל הגירוש' בצבעי הכחול לבן; לקרוא לציבור בה' באייר לבוא לצעדה 'למען עצמאות ישראל' מבלי לכתוב מפורשות שהמארגנים סבורים שאין יום העצמאות ואין מדינה, זו התחכמות לא ראויה; לפרסם שגוף או מוסד פועלים ברוח הרב קוק זצ"ל בלי לומר שזה רב קוק אחר לגמרי ממה שרובנו מכירים, גובל באונאת דברים. צריך לומר את האמת, לנמקה, ולתת לנוער (ולהוריו) לבחור האם הם מקבלים את הבשורה הרוחנית החדשה, בשורה שבעיני גלותית, חרף טענות נושאה שהיא סוף סוף מגלה את הגאווה היהודית האמיתית.
- ח. לסיום אבקש להדגיש דבר אחד: על כולנו לזכור שאותו מיעוט המזדהה עם מהות מעשי הבנות מורכב מאנשים מכובדים ורציניים ואף פועלים נעשה במסירות מעוררת התפעלות, לשם שמים ולשם התורה. העובדה שאני משוכנע שהם טועים אינה הופכת אותם ל'קיצוניים' או ל'מיואשים'. אף חבריי המכנים בשמות גנאי כל מי שאינו 'ממלכתי' כמותם עושים מלאכתם רמייה. הדיון המבורך הזה צריך להתנהל תוך כבוד ואפילו חברות, לשם שמים, בין אנשים שאכפת להם מעתיד האומה וגאולתה ואשר רוצים כולם לעשות את רצון אבינו שבשמים. מאידך גיסא, עליהם לדעת שיש רבים המאמינים שצריך לתקן את המדינה הזאת. הם פועלים לשם שמים, בנאמנות להדרכת רבותיהם ותוך אמונה שדרכם היא לרצון ה' יתברך, אף אם אין על חולצותיהם כיתוב המצהיר כי 'ה' הוא המלך'. אף כלפינו יהיה צורך לבוא בטענות ענייניות ולא בססמאות המאשימות אותנו בבגידה בארץ ישראל או בתורת ישראל.
- ט. המסקנה הכוללת פשוטה: יש הרבה שאלות טובות כלפי מי שממשיך לגלות נאמנות למדינה, חרף דרכה בשנים האחרונות. במסגרת קצרה זו לא הפנית למקורות, למאמרים ולספרים (מי שרוצה מוזמן לפנות אליי או לרבים אחרים ולקבל). אך לכולנו יש הרבה מאוד שיעורי בית: לקרוא, ללמוד, לשאול, ללכת לשיעורים, לקיים בירורים. לא נוכל לעמוד באתגרים העצומים שהקב"ה מטיל על שכמנו אם נסתפק בססמאות ובסטיקרים. אסור לחנך למרידה במדינה בעזרת סטיקרים אך גם אסור לחנך בעד המשך תקומתה ותיקוניה בעזרת השמצות או מודעות בעיתון.
- א. והערה לסיום: **אין בינינו מחלוקת ביחס למטרה**, שבסוף תקום מדינת תורה ושביתתיים היא חסרה. הוויכוח הוא על הדרך שבה יש לפעול כדי להתקרב למטרה המשותפת. אף אם נישאר חלוקים לגביה, יש בינינו המון משותף. חובת כולנו למצוא את הדרכים להמשיך ולשתף פעולה למען כל הקדוש והיקר לנו. אנו מעטים מדי כדי להרשות לעצמנו לא לפעול יחדיו כדי להוסיף חסד והתיישבות, אורה ותורה.
- ב. בעזרת השם יחדיו נזכה לממש את רצונו ולהיות ראויים לגאולתו השלמה.

-
- א. מי שמוכנה לשתף את כלל הבנות במחשבות בתחומי חינוך וחיים המתאימות לרוח של "בעין חינוכית", מוזמנת לשלחן אליי: yyg8@zahav.net.il.
 - ב. ניתן לעשות מנוי אישי (ללא עלות) על דפי "בעין חינוכית". נא לפנות לשרון: sharonz@orot.ac.il.

¹ כמובן לא כל היוזמות המבורכות להקים יישובים חדשים מונעים ממטרות אלה. צריך ללמוד איך לקרוא מודעות פרסום....